

Nr 39.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 14 och 34 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring; given Stockholms slott den 23 januari 1931.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 14 och 34 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring.

GUSTAF.

Sam Larsson.

Förslag

till

Lag**angående ändrad lydelse av 14 och 34 §§ i lagen den 30 juni 1913 (nr 120)
om allmän pensionsförsäkring.**

Häri genom förordnas, att 14 och 34 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, vilka lagrum senast ändrats, 14 § genom lag den 30 april 1925 (nr 99) och 34 § genom lag den 18 juni 1927 (nr 207), skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

14 §.

Sedan mantalslängden — — — 25 mars.

Sedan förteckningen — — — i förteckningen.

Där ej — — — förteckningens innehåll.

Den uppbörd av pensionsavgifter, som enligt 13 § skall ombesörjas av den kommunala uppbördsmyndigheten, förrättas före den 16 december det år, då avgifterna påförts, i den ordning, som kommunen bestämmer. Restlängd över oguldna avgifter skall avlämnas före den 16 januari nästföljande år.

Har avgiftspliktig — — — första stycket.

De inom — — — av pensionsbeloppet.

För ej — — — den avgiftspliktige.

Det åligger — — — pensions belopp.

Där så — — — ovan stadgas.

Närmare bestämmelser — — — av Konungen.

34 §.

Envar svensk man eller kvinna må genom erläggande av frivilliga avgifter försäkras till erhållande av pension att utgå vid varaktig oförmåga till arbete, dock icke före fyllda femton år, och, oberoende av arbetsoförmåga, från fyllda sjuttio år eller tidigare, när helst den försäkrade efter uppnåendet av viss, på sätt nedan sägs bestämd ålder förklarar sig vilja komma i åtnjutande av pension. Försäkring må ock avse allenast pension att utgå från sålunda vald pensionsålder. Den, som fyllt sjuttio år, må försäkras till erhållande av pension att omedelbart utgå.

Den ålder — — — 30 kronor.

Det mot — — — en åttondel.

De frivilliga — — — omförmälda fonden.

Beträffande avgifter — — — och fond.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1931.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 14 januari 1931.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet Larsson anför efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet:

Inom socialdepartementet har förslag utarbetats till ändringar i 14 och 34 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring. Av den redogörelse för förslaget, som jag har för avsikt att lämna, torde framgå, att ändringarna, vilka äro av varandra oberoende, icke äro av den beskaffenhet, att den pågående utredningen om en allmän reform av pensionsförsäkringen bör utgöra hinder för deras genomförande. Jag anhåller nu att få behandla de särskilda ändringarna i paragrafordning.

14 §.

Den, som är avgiftspliktig till den allmänna pensionsförsäkringen, har att erlægga dels en grundavgift av tre kronor och dels, om han åtnjuter viss inkomst, en tilläggsavgift, som är beroende av inkomstens storlek.

*Avgifter till
allmänna
pensions-
försäkringen.*

Grundavgiften uppbäres av den kommun, där den avgiftspliktige är mantalskriven. Tilläggsavgiften debiteras och uppbäres i samband med kronoutskylderna. Kungl. Maj:t äger dock för viss kommun förordna, att jämväl uppbörden av grundavgifterna skall verkställas i samband med kronouppbörden.

Ifrågavarande lagrum, som erhållit sin nuvarande lydelse genom lag den 30 april 1925, innehåller närmare bestämmelser angående pensionsavgifternas påföring och uppbörd. Mantalsskrivningsförrättaren skall, sedan årets mantalslängd blivit justerad, uppgöra en förteckning över de i längden upptagna personer, som äro i avgiftspliktig ålder. Denna förteckning tillställes taxeringsnämndens ordförande. Taxeringsnämnden beslutar för varje i förteckningen upptagen person, huruvida för året avgiftsplikt må åligga honom och vilka avgifter bära av honom erläggas, samt gör anteckning om besluten i förteckningen. Om grundavgifterna ej skola uppbäras i samband med kronouppbörden, överlämnas sedermera förteckningen till den kommunala uppbördsmyndigheten.

*Bestämmelser
angående
avlämnande
av restlängd
över vissa
oguldna
grundavgifter*

Den ändring, som nu ifrågasatts i 14 §, har avseende allenast å en detalj vid den uppbörd av grundavgifter, som verkställes av kommunen. Föreskrifter angående denna uppbörd lämnas i paragrafens fjärde stycke. Första punkten i detta stycke stadgar, att uppbörden skall förrättas före viss tid i den ordning, som kommunen bestämmer. Andra punkten, vilken är den, som beröres av föreliggande ändringsförslag, föreskriver, att restlängd över oguldna avgifter skall inom viss tid avlämnas »till den myndighet, som har att ombesörja avgifternas indrivning».

Utöver vad sålunda angivits förekomma ej i pensionsförsäkringslagen några bestämmelser angående sättet för indrivning av oguldna pensionsavgifter hos de avgiftspliktiga. Dylika bestämmelser hava i stället meddelats genom kungörelse den 14 maj 1915 (nr 270). I 1 § i denna kungörelse föreskrives, att vad i vederbörande författningar är stadgat angående indrivning av kommunalutskylder skall — med visst undantag, som här kan lämnas ur räkningen — äga motsvarande tillämpning beträffande sådana grundavgifter, som uppbäras av kommunen.

Enligt de bestämmelser angående indrivning av kommunalutskylder, som förekommo i 1862 års numera upphävda förordningar om kommunalstyrelse på landet och i stad, skulle restlängd på landet överlämnas från kommunalnämnden till utmätningsmannen i orten samt i stad från drätselkammaren till magistraten. Utmättningsmannen och magistraten hade efter mottagande av restlängden att indriva eller låta indriva de restförda utskylderna. Då kommunalnämnden överlämnade restlängden till utmätningsmannen, skulle nämnden visserligen insända skriftlig anmälan härom till länsstyrelsen med uppgift å restlängdens slutsumma, men med själva restlängden har länsstyrelsen enligt dessa bestämmelser ej tagit någon befattning.

De nya lagarna om kommunalstyrelse på landet och i stad, vilka gälla från ingången av detta år, föreskriva angående sättet för restlängdens avlämnande följande. Å landet skall kommunalnämnden insända restlängden till länsstyrelsen. I stad skall restlängden alltjämt överlämnas från drätselkammaren till magistraten, men i sådan stad, där magistrat eller ledamot av magistrat ej är överexekutor, skall magistraten insända restlängden till länsstyrelsen. Denna skall meddela bevis om mottagandet av restlängden från kommunalnämnd eller magistrat och efter verkställande av erforderliga anteckningar översända restlängden till utmätningsmannen i orten. Det åligger sedermera utmätningsmannen att indriva och redovisa de resterande utskylderna.

*Sakkunniga
angående
vissa kontroll-
föreskrifter
för lands-
fiskaler m. fl.*

Vad sålunda i de nya kommunallagarna stadgas i fråga om restlängdens insändande till länsstyrelsen och länsstyrelsens åtgärder med densamma överensstämmer med förslag, som framlagts av särskilda sakkunniga angående skärpta kontrollföreskrifter rörande landsfiskalers och med dem jämställda befattningshavares medelsförvaltning m. m. (Statens offentliga utredningar 1930: 16).

De sakkunniga hade motiverat sitt nu avsedda förslag därmed, att möjligheten för den, som förrättade inventering hos utmätningsman, att öva kon-

troll över indrivningen av kommunalutskylder tidigare varit mycket begränsad. De kommunala uppbördsmyndigheterna på landet hade mycket allmänt försummat sin skyldighet att till länsstyrelsen insända anmälan om restlängdens översändande till landsfiskalen, och om sådan anmälan icke inkommit, kunde inventeringsförrättaren ej kontrollera restlängdens behöriga diarieförande hos landsfiskalen. Beträffande restlängd å kommunalutskylder i stad hade föreskrift icke funnits om att anmälan angående restlängdens avlämnande skulle göras till någon utmätningsmannen överordnad myndighet. Detta vore visserligen också obehörligt vad anginge stad, där magistrat eller ledamot av magistrat vore överexekutor, ty magistraten, som mottog restlängden, utövade där kontrollen över utmätningsmannen i staden. Men i stad, där länsstyrelsen vore överexekutor, hade frånvaron av en dylik föreskrift varit en betänklig brist. I sådan stad tillkomme nämligen kontrollen över utmätningsmannens medelsförvaltning länsstyrelsen, och inventering hos utmätningsmannen verkställdes i enahanda ordning som hos landsfiskal.

I proposition till 1930 års riksdag med förslag till den nya lagen om kommunalstyrelse på landet m. m. (nr 99) anförde dåvarande departementschefen angående de sakkunnigas förslag, att detta vore av viss betydelse för erhållande av en förbättrad kontroll över utmätningsmännen, då det underlättade för inventeringsförrättare att fastslå utmätningsmans debet.

De sakkunniga hava i anslutning till berörda förslag jämväl förordat, att 14 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen måtte erhålla följande lydelse:

»Den uppbörd av pensionsavgifter, som enligt 13 § skall ombesörjas av den kommunala uppbördsmyndigheten, förrättas före den 16 december det år, då avgifterna påförts, i den ordning kommunen bestämmer. Vad i kommunallagarna stadgas angående upprättande av restlängd över kommunalutskylder samt om uppbörd, indrivning och redovisning av restförda sådana utskylder gälla i tillämpliga delar jämväl angående ifrågavarande avgifter, dock att restlängden över oguldna avgifter skall före den 16 januari nästföljande år avlämnas till vederbörande myndighet.»

I infortrat utlåtande över ett av de sakkunniga den 31 januari 1930 avgivet betänkande, innefattande bland annat det förslag till ändring i pensionsförsäkringslagen, som här angivits, har pensionsstyrelsen i anledning av vad sålunda av de sakkunniga föreslagits erinrat om bestämmelserna i nämnda kungörelse den 14 maj 1915 samt vidare anført, att ändringen med hänsyn till dessa bestämmelser torde böra inskränkas till att sista meningen i 14 § fjärde stycket erhöles följande lydelse: »Restlängd över oguldna avgifter skall avlämnas före den 16 januari nästföljande år.»

*Pensions-
styrelsen.*

De förhållanden, som föranlett bestämmelserna i de nya kommunallagarna, att restlängd å landet och i stad, där magistrat eller ledamot av magistraten ej är överexekutor, skall insändas till länsstyrelsen, torde få anses hava ådagalagt lämpligheten därav, att även den restlängd över oguldna pensionsavgifter, som upprättas av den kommunala uppbördsmyndigheten, i motsvarande fall insändes till länsstyrelsen. Jämväl ur ordningssynpunkt är

*Departements-
chefen.*

det förmånligt, att de olika restlängderna översändas till samma myndighet.

Då emellertid stadgandet i 14 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen, att den där omtalade restlängden skall avlämnas »till den myndighet, som har att ombesörja avgifternas indrivning», torde kunna komma att tolkas så, att denna restlängd skall, även efter de nya kommunallagarnas ikraftträdande, å landet avlämnas direkt till utmätningsmannen, samt jämväl beträffande restlängd i stad kan råda tvekan om stadgandets rätta innebörd, vill jag föreslå, att lagrummet erhåller den lydelse, som pensionsstyrelsen förordat.

34 §.

I skrivelse den 19 december 1929 har Sveriges industriförbund hemställt om sådan ändring av denna paragraf, att personer, som uppnått en ålder av 70 år, måtte kunna meddelas frivillig försäkring, vilket för närvarande icke är möjligt.

Innan jag närmare redogör för innehållet i industriförbundets framställning, torde jag få erinra om några tidigare och nu gällande bestämmelser angående den frivilliga försäkringen och vill därvid främst omnämna åldersbestämmelserna.

Åldersbestämmelser angående högsta pensionsålder.

Pension på grund av frivilliga avgifter skulle enligt pensionsförsäkringslagens ursprungliga lydelse utgå till den försäkrade under samma förutsättningar, som stadgats beträffande den obligatoriska försäkringen, d. v. s. vid uppnådda 67 års ålder eller vid dessförinnan inträdd varaktig oförmåga till arbete. Försäkring kunde således ej meddelas den, som fyllt 67 år. I syfte att öka anslutningen till den frivilliga försäkringen vidtogos genom lag den 14 juni 1917 vissa ändringar i 34 § pensionsförsäkringslagen. Genom den då inrättade s. k. grupp-försäkringen öppnades möjlighet för arbetsgivare, föreningar, kommuner eller staten att erhålla försäkring för personal eller medlemmar på andra villkor än som eljest gällde för den frivilliga försäkringen. Åt Kungl. Maj:t överlämnades att i fråga om grupp-försäkringen meddela de särskilda bestämmelser, som i avseende å levnadsålder skulle gälla för inträdande av rätten att erhålla pension. Genom kungörelse den 31 december 1917 förordnade Kungl. Maj:t beträffande grupp-försäkringen, att rätt till pension skulle inträda vid varaktig oförmåga till arbete och senast, allt efter valt försäkringssätt, vid fyllda 55, 60, 65 eller 67 år. För den enskilda frivilliga försäkringen bibehölls såsom pensionsålder 67 år. Såsom skäl härför anfördes, att denna försäkring måste anses fastare knuten till den obligatoriska försäkringen, än grupp-försäkringarna kunde bliva.

Nu gällande bestämmelser angående högsta pensionsålder.

34 § i pensionsförsäkringslagen har erhållit sin nuvarande lydelse genom lag den 18 juni 1927, som trätt i kraft den 1 januari 1928. Genom denna lag hava de båda slagen av frivillig försäkring (enskild försäkring och grupp-försäkring) sammanslagits, och har stadgats en högsta pensionsålder av 70 år. Den försäkrade äger efter uppnående av viss lägsta ålder, som fastställs av Kungl. Maj:t, genom ansökan om pension själv bestämma sin pensionsålder, dock att pensionen skall uttagas senast från fyllda 70 år.

Enligt kungörelse den 22 december 1927 får pensionsavgift erläggas t. o. m. det kalenderår, under vilket den försäkrade fyller 69 år.

I skrivelse den 24 februari 1925, vari pensionsstyrelsen framlade förslag till de nu gällande bestämmelserna angående en inom vissa gränser valfri pensionsålder, anförde styrelsen bland annat, att dess tidigare hysta betänkligheter mot skilda pensionsåldrar för obligatorisk och frivillig enskild försäkring måst vika inför de gångna årens erfarenhet. Den höjning av pensionsåldern från 67 till 70 år, som styrelsen föreslog, motiverade styrelsen sålunda, att styrelsen ansett tillfället lämpligt att undanröja ett dittills föreliggande hinder för fullgörande i föreskriven utsträckning av den kommunikationsverken åliggande skyldigheten att till förmån för viss avgången personal verkställa inbetalning till den frivilliga försäkringen.

Närmare föreskrifter angående den frivilliga försäkringen hava meddelats genom förenämnda kungörelse den 22 december 1927, i vissa delar ändrad den 22 juni 1928, samt genom brev till pensionsstyrelsen sistnämnda dag, varjämte pensionsstyrelsen utfärdat särskilda tariffer enligt av Kungl. Maj:tt fastställda grunder.

Frivillig försäkring meddelas numera dels som blandad invaliditets- och ålderdomsförsäkring och dels som ren ålderdomsförsäkring. Då vardera slaget av försäkring kan tagas utan eller med villkor om avgiftsåterbetalning vid dödsfall, finnas fyra olika försäkringsformer:

blandad invaliditets- och ålderdomsförsäkring utan avgiftsåterbetalning (tariff 7);

blandad invaliditets- och ålderdomsförsäkring med avgiftsåterbetalning (tariff 8);

ren ålderdomsförsäkring utan avgiftsåterbetalning (tariff F); samt

ren ålderdomsförsäkring med avgiftsåterbetalning (tariff G).

I sin nyssnämnda skrivelse den 19 december 1929 har industriförbundet anfört följande:

Den i 34 § i pensionsförsäkringslagen omförmälda s. k. frivilliga försäkringen hade — särskilt efter genomförandet av de ändringar, som trätt i kraft den 1 januari 1928 — visat sig vara en i det stora hela lämplig försäkringsform för arbetsgivare, som ville pensionera sina arbetare.

Följande vore emellertid att beakta. Vid utformandet av bestämmelserna angående den frivilliga försäkringen syntes man hava förutsatt, att försäkringstagarna i regel skulle börja erlägga pensionsavgifter vid unga år. För den enskilde försäkringstagaren vore det även naturligtast, att han började inbetalningen tidigt. Annorlunda ställde sig saken för en arbetsgivare, som skulle pensionera sina arbetare, framför allt om han ensam bekostade deras pensionering. Det komme ofta att inträffa, att han fullgjorde inbetalningen av avgifterna genom erläggande av ett engångsbelopp, då pensionen skulle utgå. Han begagnade sig då av den för ändamålet lämpligaste tariffen F, ren ålderdomsförsäkring utan avgiftsåterbetalning. Emellertid gällde nu, att pension på grund av frivilliga avgifter skulle utgå senast från fyllda 70 år samt att avgift finge erläggas endast till och med det kalenderår, under vilket den försäkrade fyllde 69 år. En arbetare, som under det kalenderår, då fråga om hans pensionering bleve aktuell, fyllde 70 år, kunde således ej

*Försäkrings-
former.*

*Skrivelse från
Sveriges
industri-
förbund.*

försäkras. Det torde visserligen relativt sällan inträffa, att en arbetare kunde kvarstå i tjänst till så hög ålder. Den stadgade åldersgränsen ägde således icke nämnvärd betydelse för hädanefter inträffande pensionsfall, men en arbetsgivare, som önskade begagna sig av de fördelar, den frivilliga försäkringen erbjöde, för försäkring av förutvarande arbetare, vilkas pensionering hittills varit ordnad på annat sätt, hindrades genom den angivna åldersgränsen att fullfölja denna avsikt. Olägenheterna av åldersgränsen bleve ännu mera uppenbara, när fråga om pensionering av en avlidne arbetares efterlevande skulle lösas. Då bestämmelserna angående frivillig försäkring tyvärr ej möjliggjorde familjepensionering i samband med pensionering av familjefadern, föreläge endast den möjligheten till pensionering av änka, att arbetsgivaren, när mannen avlidit, genom inbetalning av lämplig avgift förskaffade änkan en omedelbart utgående livränta. Denna möjlighet funnes dock icke, om änkan under det kalenderår, då avgiften skulle inbetalas, uppnådde en ålder av 70 år eller mera. Den sålunda stadgade inskränkningen komme självfallet att i ett mycket stort antal fall hindra arbetsgivaren att använda den frivilliga försäkringen och på grund härav eventuellt att förorsaka, att änkor efter avlidna arbetare icke komme i åtnjutande av någon av arbetsgivaren bekostad pension.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställde industriförbundet, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta, att till 34 § pensionsförsäkringslagen gjordes ett tillägg av innehåll, att pension på grund av frivilliga avgifter skulle kunna i vissa fall utgå från högre ålder än 70 år, att 3 och 4 §§ i kungörelsen den 22 december 1927 erhöles en avfattning, enligt vilken frivillig avgift finge till beredande av en omedelbart utgående livränta erläggas för person, som vid ingången av det kalenderår, under vilket avgiften inbetalades, överskridit 69 års ålder, samt att grunder fastställdes för utfärdande av en tariff F kompletterande tariff, avseende pension för sålunda erlagd avgift.

Över industriförbundets hemställan hava utlåtanden infordrats från pensionsstyrelsen och försäkringsinspektionen.

Pensionsstyrelsen anför i utlåtande den 14 januari 1930:

»Då industriförbundets skrivelse synes pensionsstyrelsen ådagalägga, att under särskilda omständigheter behov visat sig föreligga av även högre pensionsåldrar än 70 år, och då ett tillmötesgående av förevarande framställning ej torde behöva ingiva några, praktiskt sett, nämnvärda betänkligheter av försäkringsteknisk eller annan art, har pensionsstyrelsen för sin del intet att invända mot ett bifall till industriförbundets hemställan.

Det ligger i sakens natur, att möjligheten att erhålla här ifrågakvarande högre pensionsåldrar skulle förbehållas det slag av frivillig försäkring, som avser allenast pension att utgå från viss ålder, den rena ålderdomsförsäkringen. Denna beröres i 34 § första stycket andra punkten pensionsförsäkringslagen. Det ifrågasatta tillägget synes därför lämpligen kunna göras på det sätt, att paragrafens första stycke sista punkten erhåller följande lydelse: 'Försäkring må ock avse allenast pension att utgå från sålunda vald pensionsålder eller från högre ålder än sjuttio år i det fall, att den försäkrade önskar omedelbart efter avgifts inbetalande göra sin pensionsrätt gällande.'

Då den föreslagna ändringen åsyftar endast frivillig pension av en genast utgående livräntas karaktär, kommer ej heller framdeles pension för avgift, erlagd enligt nu gällande bestämmelser senast under det kalenderår, då vederbörande uppnår 69 års ålder, att kunna utgå från högre ålder än 70 år, vilken begränsning påkallas av hänsynen till pensionsbeloppens storlek.

Därest 34 § pensionsförsäkringslagen skulle komma att ändras på sätt här avses, erfordras vissa ändringar i eller tillägg till nådiga kungörelsen den 22 december 1927 (nr 489) angående anordnande av den i 34 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda, på frivilliga avgifter grundade försäkringen med däri den 22 juni 1928 (nr 290) vidtagna ändringar ävensom nådiga brevet till pensionsstyrelsen den 22 juni 1928 (nr 306) angående särskilda bestämmelser rörande samma försäkring; och torde pensionsstyrelsen under sagda förutsättning bliva satt i tillfälle att ingiva förslag till dylika ändringar eller tillägg.

Styrelsen anser sig redan nu böra framhålla sin avsikt att därvid föreslå utfärdande av sådana föreskrifter, att ett medgivande av även högre pensionsåldrar än 70 år ej skulle komma att skapa möjlighet till ernående av större pensionsbelopp, än som kunna uppnås genom engångsinbetalning vid 69 års ålder enligt nu gällande bestämmelser.»

Under återopande av vad sålunda anförts har pensionsstyrelsen hemställt, att 34 § första stycket måtte erhålla följande ändrade lydelse: »Envar svensk man — — — — — sålunda vald pensionsålder eller från högre ålder än sjuttio år i det fall, att den försäkrade önskar omedelbart efter avgifts inbetalande göra sin pensionsrätt gällande.»

Försäkringsinspektionen, som erhållit del av pensionsstyrelsens utlåtande, har i eget utlåtande den 22 februari 1930 meddelat, att försäkringsinspektionen icke hade något att erinra emot bifall till industriförbundets framställning. Försäkringsinspektionen har ytterligare anført att, såsom pensionsstyrelsen förmått sig ämna föreslå, sådana föreskrifter syntes böra utfärdas, att ett medgivande av högre pensionsålder än 70 år ej skulle komma att skapa möjlighet till ernående av högre pensionsbelopp, än som kunnat uppnås genom engångsinbetalning vid 69 års ålder.

Försäkringsinspektionen.

Av industriförbundets skrivelse torde få anses framgå, att en sådan modifikation i gällande regler som den av förbundet föreslagna skulle vara förenad med vissa fördelar. En arbetsgivare, vilken vill begagna sig av den möjlighet, som nu finnes, att genom frivillig försäkring bereda arbetstagare eller änkor efter arbetstagare pension, bör hava tillfälle att i denna ordning pensionera envar, som kan ifrågakomma till pensionering, oavsett åldern. Den omständigheten, att den ifrågasatta försäkringsformen kan få betydelse endast för ett mera begränsat antal personer, synes ej böra återopas såsom skäl emot förslaget om dess inrättande.

Departementschefen.

Grunden till stadgandet angående viss ålder, från vilken pension senast skall uttagas, torde få sökas i den tanken, att en försäkrad, om en sådan bestämmelse ej funnes, skulle kunna ansöka om pension först vid en ålder, då den enligt försäkringstekniska grunder honom tillkommande pensionen uppginge till belopp, som vida överstege det försörjningsbehov, den statliga pensionsförsäkringsverksamheten avser att tillgodose. Om, såsom pensionsstyrelsen och försäkringsinspektionen förutsatt och även jag vill förorda, i administrativ väg sådana föreskrifter meddelas beträffande försäkring av personer över 70 år, att pensionen icke kan komma att uppgå till högre

belopp än som skulle utgått, därest försäkringen lämnats vid en ålder av 69 år, kan förslaget ej ur här antydda synpunkt medföra några olägenheter.

Förslaget lärer ej heller kunna väcka statsfinansiella betänkligheter. Statsbidraget till pensionstagare, vilken meddelats försäkring efter fyllda 70 år, kommer att motsvara en avgift till försäkringen av högst 3 kronor 75 öre. Enligt nu gällande bestämmelser utgående förvaltningsbidrag — vilket gäldas ur de erlagda avgifterna — kan beräknas till fullo täcka kostnaderna för försäkringens administration.

Det må framhållas, att jag icke anser mig genom förordande av förslaget hava tagit ställning till spørgsmålet om den frivilliga försäkringens framtida bestånd, vilket spørgsmål, såsom framgår av dåvarande departementschefens anförande till statsrådsprotokollet den 30 juli 1928, skall uppmärksammas av den kommitté, som nämnda dag tillsatts för utredning av frågan om revision av pensionsförsäkringslagstiftningen.

Jag har haft under övervägande att föreslå, att den nu förordade lagändringen skulle genomföras på det sätt, att ur 34 § i pensionsförsäkringslagen uteslötes vad som nu stadgas angående en högsta åldersgräns av 70 år. Kungl. Maj:t skulle då hava möjlighet att meddela bestämmelser, som tillåte försäkring jämväl av personer, vilka överskridit denna ålder. Då en sådan ändring måhända borde medföra även annan ändring av lagrummet, anser jag mig emellertid böra förorda, att till paragrafen allenast göres ett tillägg av det innehåll, varom pensionsstyrelsen hemställt. Tillägget har dock givits en annan formulering än den av styrelsen föreslagna.

Av bestämmelsen att pension enligt den föreslagna försäkringsformen skall utgå omedelbart följer, att avgiftsinbetalningen skall verkställas genom erläggande av ett engångsbelopp samt att invaliditet icke skall utgöra hinder för försäkring.

I kraftträdande.

Ändringen i 34 § nödvändiggör utfärdande av detaljbestämmelser angående den nya försäkringsformen. Då någon tid måste beräknas för utarbetande av sådana bestämmelser, torde med ikraftträdandet av denna ändring böra anstå till den 1 juli 1931.

Beträffande ändringen i 14 § är att iakttaga allenast, att den ej bör träda i kraft senare än de nya kommunallagarnas bestämmelser angående indrivning av kommunalutskylder. Enligt 1 § i lagen den 6 juni 1930 om införande av lagarna om kommunalstyrelse på landet och i stad m. m. skola de nya lagarna i allmänhet lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1931. I 4 § i promulgationslagen stadgas emellertid, att förut gällande föreskrifter skola tillämpas beträffande indrivning av kommunalskatt för tidigare år än 1931. Ändringen i 14 § kan således utan olägenhet träda i kraft samma dag som nyss förordats beträffande ändringen i 34 §.

Departementschefen uppläser härefter inom socialdepartementet utarbetat förslag¹⁾ till lag angående ändrad lydelse av 14 och 34 §§ i lagen den 30 juni

¹⁾ Förslaget, vilket är lika lydande med det vid propositionen fogade förslaget, har här uteslutits.

1913 (nr 120) om allmän pensionsförsäkring samt hemställer, att för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål lagrådets utlåtande över förslaget måtte inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

B. Spångberg.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den
20 januari 1931.*

Närvarande:

justitieråden CHRISTIANSSON,
EDELSTAM,
STENBECK,
regeringsrådet AFZELIUS.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 14 januari 1931, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 14 och 34 §§ i lagen den 30 juni 1913 (nr 120) om allmän pensionsförsäkring*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsassessorn Gustaf Axel Eriksson.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
23 januari 1931.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Larsson anmäler efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet lagrådets den 20 januari 1931 avgivna utlåtande över det den 14 januari 1931 till lagrådet remitterade förslaget till lag angående ändrad lydelse av 14 och 34 §§ i lagen den 30 juni 1913 (nr 120) om allmän pensionsförsäkring, däri lagrådet förklarat sig lämna förslaget utan anmärkning.

Departementschefen hemställer, att förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Conr. Falkenberg.
